

HLAVNÍ METODY SYSTEMATIKY MAKROMYCETŮ

morfologické

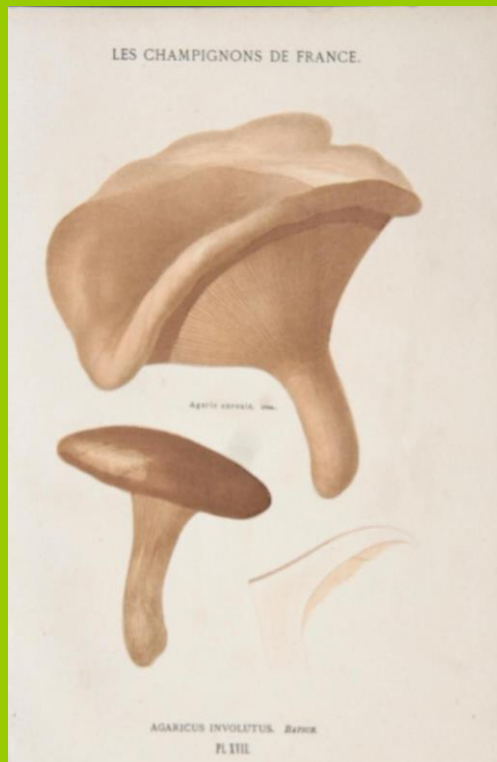
morfologie plodnic, výsledkem umělý systém (Fries, Persoon)

Heterobasidomycetes

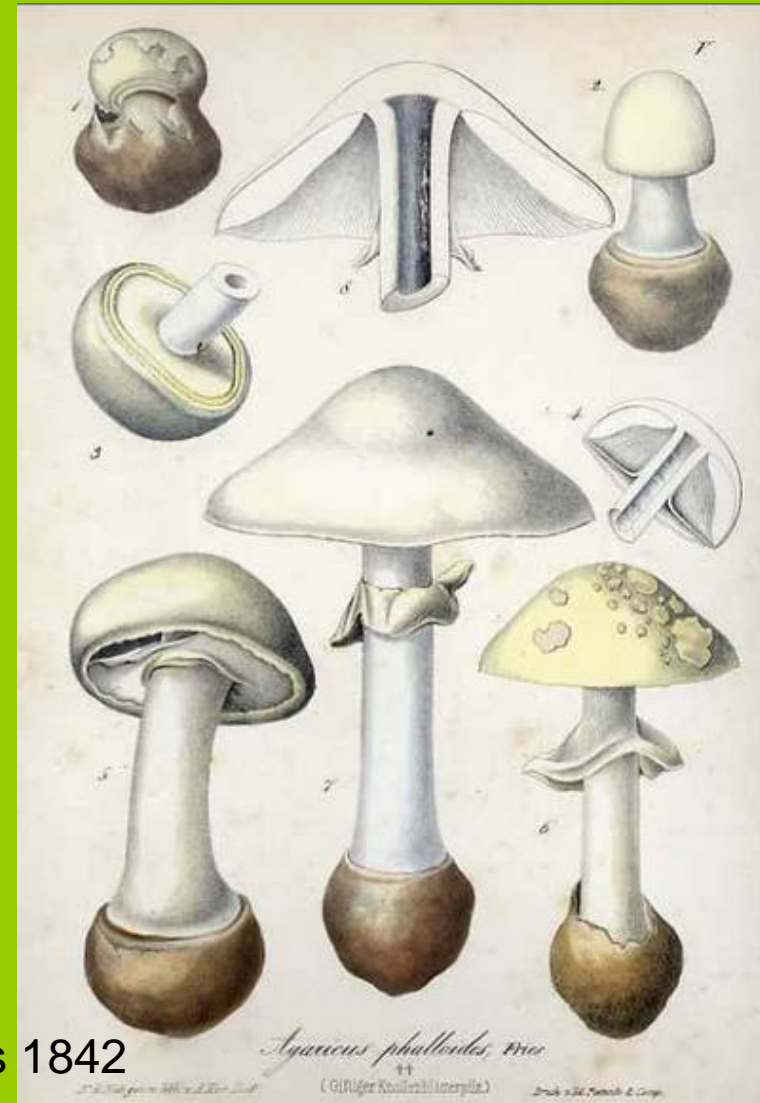
Pyrenomycetes

Gasteromycetes

rody: *Polyporus*, *Agaricus*, *Boletus*, *Corticium*...

Cordier 1870

Fries 1842

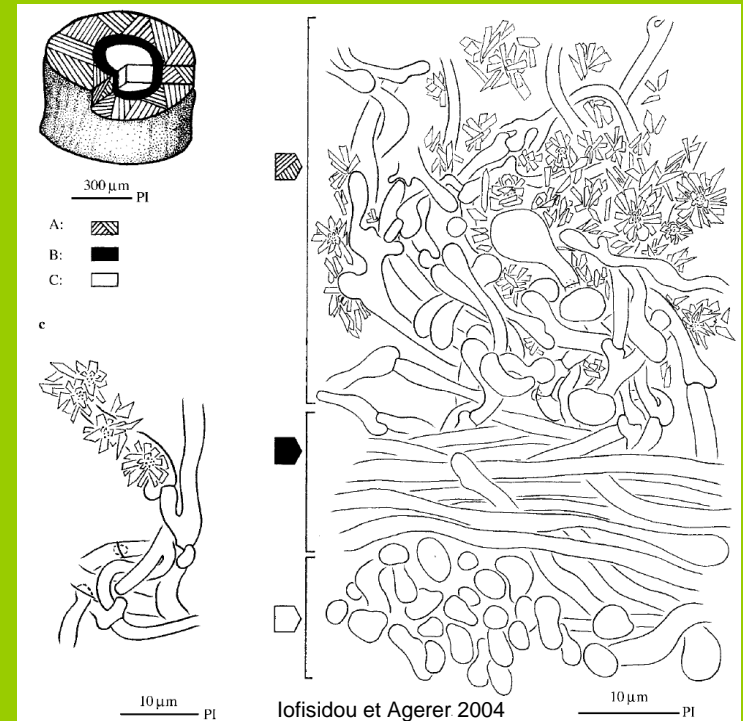
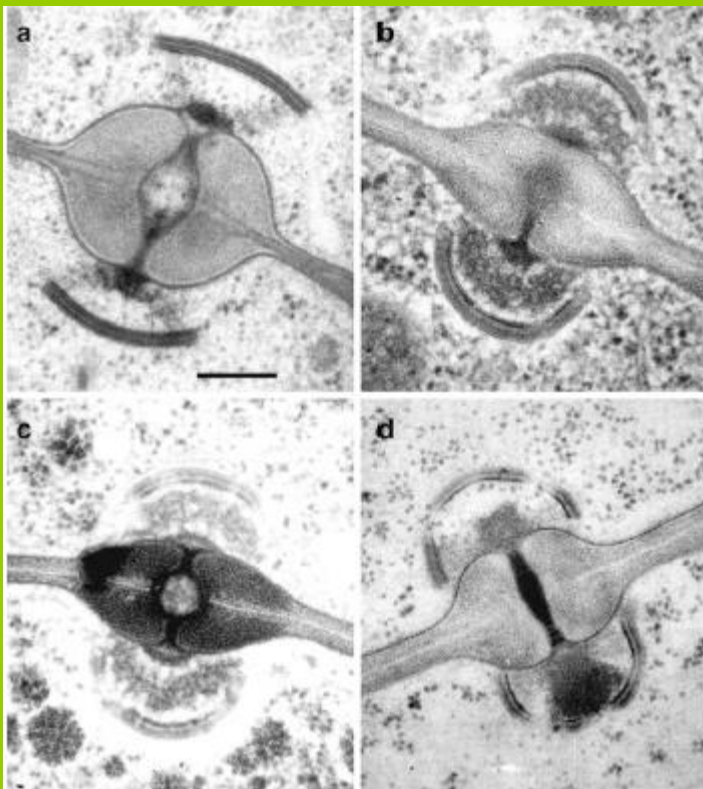
HLAVNÍ METODY SYSTEMATIKY MAKROMYCETŮ

anatomické

„boom“ zejména v průběhu 20. století (Patouillard, Donk, Singer, Kühner) – založeno na anatomii plodnic

později i ultrastrukturní znaky (dolipory, stěna spor apod.)

analýza stavby a struktury rhizomorf (Agerer)

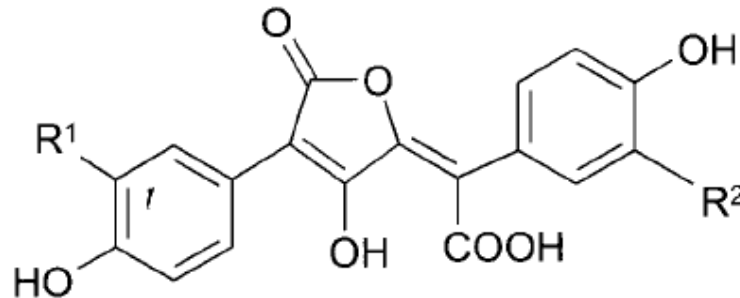
HLAVNÍ METODY SYSTEMATIKY MAKROMYCETŮ

biochemické

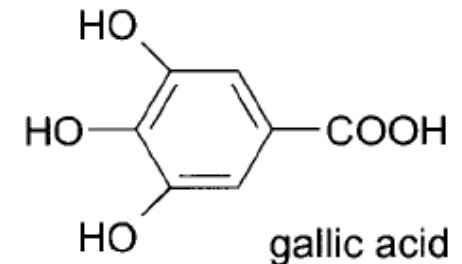
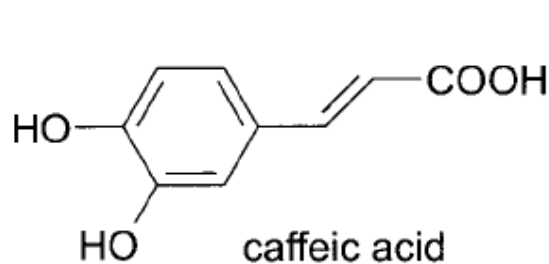
různé sekundární metabolity (fenolické látky aj.)

hlavně u *Boletales* (Besl, Bresinsky), *Ramariaceae*, *Thlelephoraceae*

1

$R^1=OH; R^2=H$: xerocomic acid
 $R^1=R^2=OH$: variegatic acid

HLAVNÍ METODY SYSTEMATIKY MAKROMYCETŮ

molekulárně-biologické

analýza sekvencí DNA

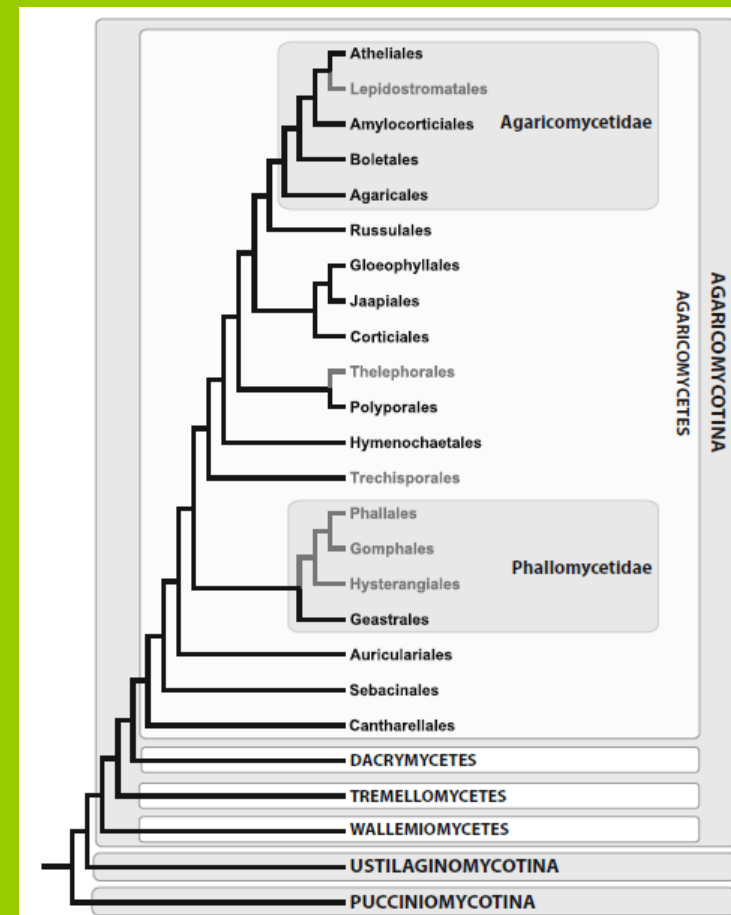
zejména ribozomální geny – sekvence rDNA: ITS (internal transcribed spacer), LSU, SSU (small subunit)

geny kódující proteiny:

tef1 (translation elongation factor), *rbp1*, *rbp2* (RNA polymerase), MCM7 (DNA replication licensing factor)

dnes kombinace 5-7 různých genů (projekt AFTOL) až kompletní genomy

různé statistické metody analýzy

HLAVNÍ METODY SYSTEMATIKY MAKROMYCETŮ

molekulárně-biologické

výhody:

zkoumají přímo genotyp, nikoliv jeho fenotypové projevy (nezávislost na nemolekulárních znacích)

výsledkem je pravděpodobný fylogenetický strom – kromě identity taxonů může hodnotit i vývojové vztahy

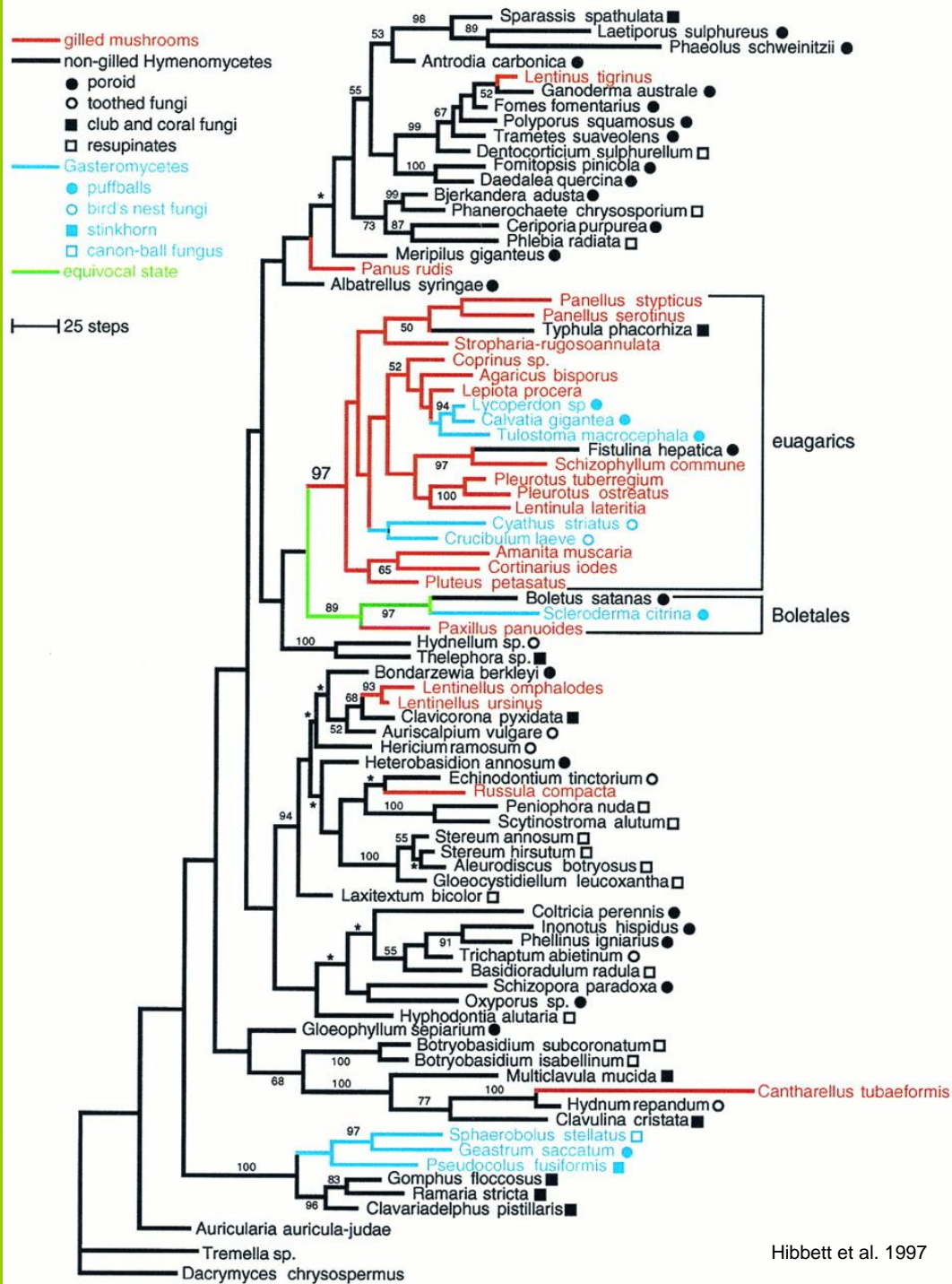
nevýhody:

mezi autory i „nemykologové“ → často mylná určení analyzovaných taxonů (sekvence z GenBanku – nejasná identita)

těžko srozumitelné klasickým systematikům (řada výsledků nelze podpořit jinými znaky – i druhová identita)

nehierarchické „klady“ (problém s definicí klasických kategorií, vč. rodů)

„undersampling“ – zejména korticioidní typy (asi budou další „klady“)

TYPY PLODNIC (BAZIDOMYCETY)

většina základních morfologických typů hymeniálních i gasteroidních plodnic se vyvinula několikrát nezávisle v různých skupinách

pravděpodobné reverze resupinátní ← → kloboukaté typy

	Eugarics Clade	Bolete Clade	Russuloid Clade	Thelephoroid Clade	Polyporoid Clade	Hymenochaetoid Clade	Cantharelloid Clade	Gomphoid - Phalloid Clade
Gills	Agaricus Amanita Clitocybe Cortinarius Stropharia Tricholoma	Chroogomphus Gomphidius Paxillus Phylloporus Tapinella	Lactarius Lentinellus Russula	Horakia Lenzites	Lentinus Lenzites Panus	Rickenella	Cantharellus	Gloeocantharellus
Pores	Dictyopanus Fistulina Favolaschia Poromyces	Boletus Gyrodon Leccinum Strobilomyces Suillus Tylopilus	Albatrellus Bondarzewia Heterobasidion	Boletopsis	Fomitopsis Ganoderma Laetiporus Phaeolus Polyporus Tyromyces	Coltricia Inonotus Phellinus		
Teeth	Deflexula	Hydnum Hydnum	Auriscalpium Heridium	Bankera Hydnellum Phellodon Sarcodon	Climacodon Irpex	Hydnochaete	Hydnum Sistotrema	Beenakia
Coralloid	Clavaria Macrotyphula Physalacria	Clavulinopsis	Clavicornia	Scytinopogon	Sparassis		Clavulina Multiclavula	Ramaria Clavariadelphus
Chanterelloid	Cantharellula	Hygrophoropsis		Polyozellus	Faerberia	Cotylidia	Craterellus	Gomphus
Parchment Crust	Chondrostereum	Coniophora Serpula	Stereum	Thelephora Tomentella	Phlebia Pulcherrimum	Hymenochaete	Botryobasidium Sistotrema Tulasnella	Kavinia
Gasteroid Secotioid	Bovista Calvatia Crucibulum Cyathus Lycoperdon Nivatogastrium	Astraeus Calostoma Melanogaster Pisolithus Rhizopogon Scleroderma	Arcangiella Gymnomyces Macowanites Zelleromyces					Gautieria Geastrum Hysterangium Mutinus Phallus Sphaerobolus

GASTEROIDIZACE

- pokud dochází ke vzniku hypogeických plodnic, téměř vždy je výsledkem ektomykoriza

- jde o jednosměrný proces (není možnost reverze)

1. agarikoidní pl. (*Cortinarius* sp.)
2. sekocioidní pl. (*Thaxterogaster* sp.)
3. gasteroidní pl. (*Protoglossum* sp.)

PŘÍKLADY EVOLUČNÍCH KONVERGENCÍ

Geoglossum
(*Thuemenidium*) *arenarium*
(= *Sabuloglossum a.*)

Geoglossum (T.)
atropurpureum

Geoglossales, Geoglossomycetes

Leotiales, Leotiomyces

PŘÍKLADY EVOLUČNÍCH KONVERGENCÍ

Clavaria fumosa

Agaricales

Alloclavaria purpurea

Hymenochaetales

EVOLUČNÍ TRENDY – TROFISMUS

- vícekrát reverze saprotrofové a ECM houby i naopak
- výchozí je u bazidiomycetů zřejmě saprotrofie
- u dřevních je rel. konzervativním znakem typ tlení, hnědé tlení je odvozený znak (*Dacrymycetales*, část *Polyporales*, *Gloeophyllales*, *Boletales*)
- u mnoha druhů dosud není doloženo (hl. askomycety, kornatce)